

De moderne gymzaal (1): De aftrap

Dit artikel is het eerste van een serie artikelen over de moderne gymzaal. De komende nummers, tot in 2023, zullen diverse onderwerpen over dé sportaccommodatie voor bewegingsonderwijs worden besproken. Met deze serie biedt de KVLO een handreiking aan eenieder die betrokken wordt bij nieuwbouw of renovatie van een sportaccommodatie, voor bewegingsonderwijs. De inbreng van docenten bewegingsonderwijs is onmisbaar om te komen tot goede, toekomstbestendige accommodaties die geschikt zijn voor bewegingsonderwijs. Goed geïnformeerde docenten met een visie kunnen onderbouwd hun invloed aanwenden om die goede accommodaties te realiseren.

| **Tekst** Folkert Buiters en Odin Wenting

Gymzaal of sportruimte bewegingsonderwijs?

Gymzaal als metabegrip voor een sportruimte voor bewegingsonderwijs. Of het woord gymzaal niet meer van deze tijd is, wordt overgelaten aan anderen. Het begrip gymzaal wordt in deze serie gebruikt om de enkelvoudige sportruimte voor bewegingsonderwijs te duiden.

Een solitaire gymzaal is een van de sportruimten voor bewegingsonderwijs. Het begrip gymzaal wordt doorgetrokken naar het gebruik van sportzalen en delen van sportzalen en sporthallen. Iedere gymzaal kan een eigen karakter hebben en meerdere gymzalen bij elkaar, zoals drie haldelen in een sporthal, kunnen van karakter verschillen. Daarmee wordt meer variatie in bewegingsonderwijs geboden en worden leerlingen meer uitgedaagd.

In de artikelen wordt deels het huidige *Handboek huisvesting bewegingsonderwijs* gevolgd en worden de noodzakelijke wijzigingen en moderniseringën geschetst. De kansen die er liggen, de uitdagingen die moeten worden geboden en de uitdagingen die moeten worden aangegaan. Veiligheid en kwaliteit, alsmede voorschriften, richtlijnen en aanbevelingen van NOC*NSF, KVLO en sportbonden komen aan de orde. Met deze serie worden de

professionals in het bewegingsonderwijs en de professionals in de ontwikkeling en bouw van sportaccommodaties zo volledig mogelijk geïnformeerd: samen werken aan uitdagende, toekomstbestendige, veilige gymzalen.

Het Sportakkoord

Het Nationaal Sportakkoord werd in 2018 ondertekend door de sportwereld, gemeenten, Rijksoverheid, provincies, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Dat was een veelbelovende stap die het beeld gaf dat vanaf nu meer mogelijk zou zijn. De werkelijkheid is vaak weerbarstiger. Ondanks tal van lokale sportakkoorden en de inzet van sportformatoren gaat het uiteindelijk ook om beschikbare middelen. Er zijn echter nog steeds onvoldoende middelen. Daarnaast wordt voor het bewegingsonderwijs een modelverordening gebruikt die in hoge mate aan slijtage onderhevig is en niet voldoet aan de wensen en verwachtingen uit het sportakkoord. In de artikelen wordt uitgegaan van het sportakkoord en het daarin geuite streven om mensen levenslang te laten sporten en bewegen. 'Van jongs af aan vaardig in bewegen' wordt dat in het sportakkoord genoemd. Besproken wordt wat er nodig is om die wens mogelijk te maken. Het sportakkoord gaat over meer dan alleen

van jongs af aan vaardig in bewegen. Het gaat ook over:

- inclusief sporten en bewegen
- duurzame sportinfrastructuur
- vitale aanbieders
- positieve sportcultuur
- topsport die inspireert

Deze onderwerpen komen in verschillende artikelen direct of indirect in meer of mindere mate aan bod.

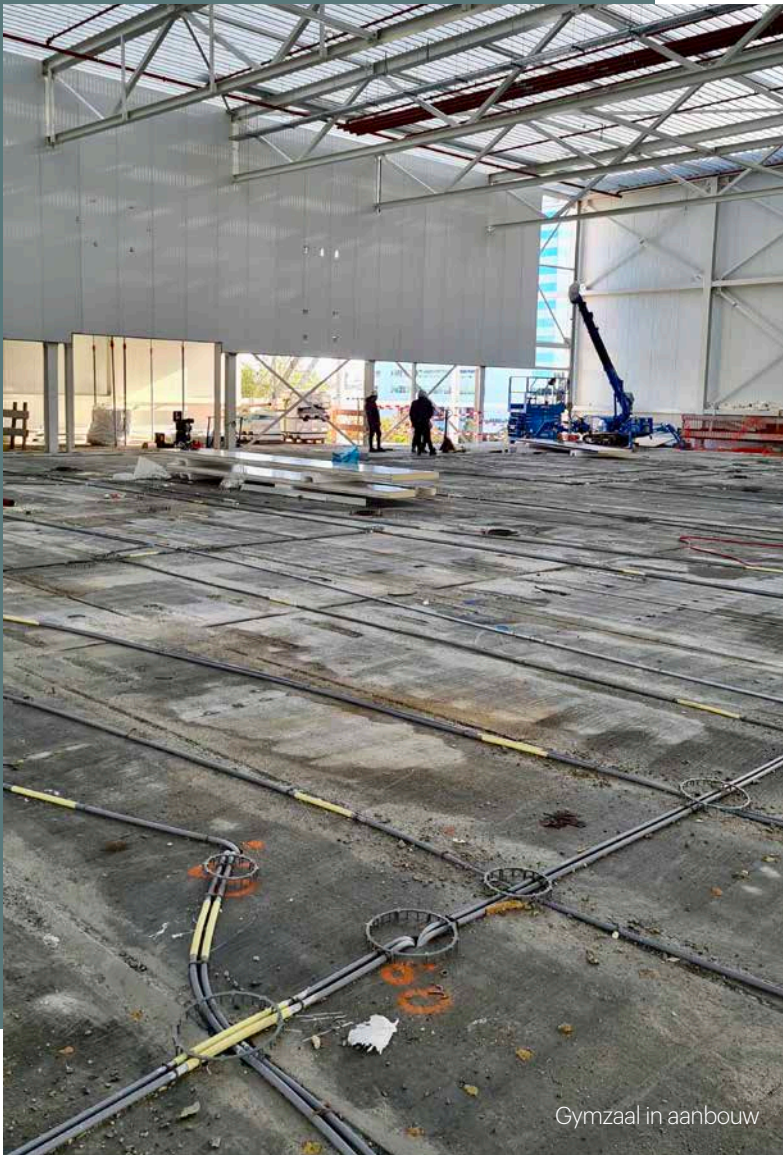
Het 2+1+2-model is uitgangspunt

Uitgangspunt is tegenwoordig het '2+1+2-model'. Dit model bestaat uit 2 uur goed bewegingsonderwijs, 1 uur extra bewegen en 2 uur bewegen na schooltijd, met als doel kinderen met plezier te laten bewegen en zo te voldoen aan van jongs af aan vaardig in bewegen uit het sportakkoord.

De eerste 2 uur in het model staan voor de vaste uren bewegingsonderwijs voor alle kinderen met een leeftijd van 4 tot 18 jaar. In het PO zijn dit 2 lessen, in het VO zijn dit er soms meer. Deze vaste basis geldt tevens voor voorschoolse organisaties en het MBO tot een leeftijd van 18 jaar. In deze eerste 2 uren is beter leren bewegen het doel.

De +1 staat voor een uur meer en/of specialistisch bewegen. Hieronder vallen activiteiten als bewegend leren, motorische remedial teaching, talentklassen of de dynamische schooldag en pauzesport. Het gaat om bewegen als middel en/of als maatwerk voor de ontwikkeling van kinderen met een leeftijd van 4 tot 18 jaar.

De +2 staat voor meer bewegen en sporten. Hierin gaat het om breed bewegen, bij sportverenigingen, in naschoolse programma's en voor pleinsporten of buurtactiviteiten. Hierin wordt verbinding gezocht tussen vakleerkrachten, buurtsportcoaches, combinatiefunctionarissen,

Gymzaal in aanbouw

sportverenigingen, sportbonden en andere beweegpartners die kinderen met een leeftijd van 2-18 jaar stimuleren om meer te bewegen.

Er is ruimte nodig

Om aan het sportakkoord en het 2+1+2-model te kunnen voldoen is ruimte nodig. Ruimte om te sporten, binnen en buiten. Ruimte die toereikend is in afmetingen, veiligheid en functionaliteit. In deze serie gaat het over indooraccommodaties, de gymzalen. De outdoor sportfaciliteiten blijven in deze serie buiten beschouwing.

Tal van onderwerpen komen aan de orde, waaronder afmetingen, sportvloer, wanden, akoestiek, toegankelijkheid, inrichting, inventaris, programma van eisen en exploitatie.

Er wordt stelling genomen en met argumenten aangetoond wat er nodig is en waarom. Daarbij worden de verschillen met de normen uit de modelverordening van de VNG aan de orde gesteld en geduid.

Uiteindelijk zal de vraag aan de orde komen wat het bewegingsonderwijs ons waard is, wat de waarde ervan is voor de leerlingen en de maatschappij en wat we er daarom voor over moeten hebben.

Veiligheid

Een van de aspecten die aan de orde zal komen is veiligheid. Veiligheid in al zijn aspecten. Fysieke bouwkundige veiligheid, zoals de luchtkwaliteit en de akoestiek, de kwaliteit van de sportvloer en de vlakke wanden. Een gezonde omgeving die geen schade veroorzaakt op korte en lange termijn.

Een veilig gevoel, vanuit een oogpunt van sociale veiligheid en de dingen die je daarvoor moet doen in een gymzaal en de bijbehorende ruimten.

Leerlingen en docenten gebruiken de gymzaal met alles dat erin aanwezig is om hun gezondheid te onderhouden en weerbaarheid te vergroten. Het gebouw mag nimmer de oorzaak zijn van gezondheidsschade.

Het zijn de docenten bewegingsonderwijs die het moeten doen

Vanzelfsprekend zijn er allerlei aannemers, architecten, leveranciers en adviseurs die gespecialiseerd zijn in sportaccommodaties, maar ze kunnen per project niet zonder de inbreng van de docenten bewegingsonderwijs. De docenten zijn de professionals die dagelijks zien, horen en ervaren wat een goede en minder geschikte gymzaal is. Zij kunnen vertellen wat er nodig is, waar het aan moet voldoen en waarom. Zij zijn net zoveel specialist als de partijen die de accommodatie realiseren en inrichten. Schudt iedere schroom af en bemoei je met de omgeving waar je dagelijks in moet werken. Laat je niet van tafel praten met mooie plaatjes, let op de functionaliteit en veiligheid van jouw werkomgeving en van de leeromgeving voor duizenden leerlingen. Besef dat je als docent bewegingsonderwijs in 40 werkbare jaren 30.000 tot 40.000 uur in een gymzaal werkt. Realiseer je dat per jaar ten minste 40.000 keer een leerling de gymzaal betreedt en dat gedurende de levensduur van een gymzaal er 1,6 miljoen tot 2 miljoen keer een leerling de gymzaal gebruikt. Het zijn de docenten bewegingsonderwijs die het kunnen en moeten doen. ●

Contact

folkertbuitergmail.com

info@odinwenting.nl

Folkert Buiters is programmamanager multifunctionele accommodaties.

Odin Wenting is sporttechnisch en bouwkundig adviseur sportaccommodaties.

Foto

Odin Wenting

Kernwoorden

bewegingsonderwijs, huisvesting, gymzaal, sportruimte, sportakkoord